

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня**

СУМИ - 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра транспортних технологій

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-
професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному
транспорті)» спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)
спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному
транспорті)»

ББК 68.69я73

УДК 355.58(075.8)/656.1/629.07

Укладачі:

Гецович Є.М., д.т.н., професор кафедри транспортних технологій

Соларьов О. О., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій

Семерня О.В., ст. викладач кафедри охорони праці та фізики

Волошко Т.П., ст. викладач кафедри транспортних технологій

Таценко О.В., ст. викладач кафедри транспортних технологій

Методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці» у кваліфікаційних роботах для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)» спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)». – Суми, 2024. – 20 с.

Методичні вказівки спрямовані для надання методичної допомоги здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня з питань охорони праці під час виконання розділу «Охорона праці» у кваліфікаційних роботах магістра спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)» спеціалізації 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)».

Рецензенти:

Руденко В.А., к.т.н., доцент кафедри транспортних технологій;

Бондарєв С.Г., к.т.н., доцент кафедри технічного сервісу та галузевого машинобудування.

Відповідальний за випуск:

Савойський О.Ю., к.т.н., зав. кафедрою транспортних технологій.

Рекомендовано до видання Навчально-методичною радою ФБтаТ СНАУ.

Протокол № __ від __ _____ 2024 року.

ЗМІСТ

1. Загальні вимоги до розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи	6
1.1. Мета і задачі розділу «Охорона праці»	6
1.2. Основні вимоги до розділу «Охорона праці»	7
1.3. Компетентності та результати навчання на розвиток яких спрямоване виконання розділу «Охорона праці» за освітньою програмою	8
2. Структура розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи	8
2.1 Структура та обсяг розділу «Охорона праці»	9
2.2. Організаційні вказівки виконання розділу «Охорона праці»	9
3. Зміст розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи	10
3.1. Вступ	10
3.2 Аналіз умов праці на робочому місці	10
3.3. Розробка заходів з охорони праці	11
3.4 Пожежна безпека	11
3.5 Розрахункова частина (типовий розрахунок) або питання охорони праці до детального опрацювання	11
3.6 Висновок по розділу «Охорона праці»	13
Навчально-методичні матеріали	14

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ» КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1. 1. Мета і задачі розділу «Охорона праці»

Методичні вказівки мають на меті надати здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньої програми практичної допомоги по збору і аналізу матеріалів та виконанню розділу «Охорона праці» відповідно до теми кваліфікаційної роботи магістра.

Здобувачі вищої освіти за результатами кваліфікаційної атестації за другим (магістерським) рівнем вищої освіти мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог охорони праці та володіти основними професійними компетенціями з охорони праці:

- готовність застосовувати сучасні методи дослідження і аналізу ризиків, загроз і небезпек на робочих місцях та виробничих об'єктах;
- обґрунтування і розробка безпечних технологій в галузі діяльності;
- здатність до організації діяльності виробничого колективу з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці;
- розробка та проведення заходів щодо усунення причин нещасних випадків, з ліквідації наслідків аварій на виробництві.
- впровадження організаційних і технічних заходів з метою поліпшення безпеки праці;
- здатність та готовність до врахування положень законодавчих та нормативно-правових актів з охорони праці при виконанні виробничих та управлінських функцій;

При виконанні розділу «Охорона праці» необхідно проаналізувати нормативну базу і організацію роботи та систему управління охороною праці на підприємстві при виконанні технологічних процесів транспортування і перевезення вантажів і пасажирів в залежності від тематики кваліфікаційної роботи магістра. Також здобувачі вищої освіти при виконанні даного розділу повинні показати вміння по застосуванню безпечних методів виконання технологічних процесів і роботи з устаткуванням, інструментами та обладнанням на основі способів та методів щодо забезпечення нормальних умов праці, раціональної організації трудового процесу, усунення небезпеки травматизму, професійних захворювань, пожеж, вибухів, аварій на об'єктах транспортних систем та технологій на автомобільному транспорті, що досліджується.

Для написання даного розділу здобувачі вищої освіти використовують матеріали по охороні праці, зібрані під час проходження виробничої та передатестаційної практики.

До початку виробничої та передатестаційної практики здобувач вищої освіти повинен одержати завдання і консультацію по збору необхідних матеріалів у викладача-консультанта по розділу «Охорона праці».

Здобувачі вищої освіти повинні працювати самостійно та творчо дотримуючись принципів академічної доброчесності.

Завдання з охорони праці має відповідати темі кваліфікаційної роботи магістра, щоб доповнювати комплекс питань, які передбачено вирішити даною кваліфікаційною роботою.

1.2. Основні вимоги до розділу «Охорона праці»

Розділ «Охорона праці» присвячується висвітленню питань забезпечення безпечних, здорових та нешкідливих умов праці при розробці та впровадженні заходів і засобів у відповідності до основної та спеціальної частин кваліфікаційної роботи магістра. Змістом розділу є аналіз умов безпеки праці на підприємстві та на обраному робочому місці, виявлення шкідливих і небезпечних чинників виробничого середовища і трудового процесу та порівняння їх з діючими нормативами, а також розробка заходів щодо поліпшення системи управління охороною праці та створення умов праці, що відповідають вимогам нормативно-правових актів з охорони праці.

Зміст розділу повинен відповідати завданню до кваліфікаційної роботи магістра, що надається випусковою кафедрою.

У розділі досліджуються, аналізуються та обґрунтовуються заходи з охорони праці, які передбачені з метою усунення або мінімізації негативного впливу небезпечних і шкідливих факторів на організм людини та навколишнє середовище у сфері транспортних технологій і транспортних систем автомобільного транспорту.

Складові питання розділу розробляється більш детально і обґрунтовано з наведенням розрахунків, схем тощо за погодженням з викладачем-консультантом розділу «Охорона праці».

Будь-які розроблені та передбачені заходи повинні відповідати вимогам чинних нормативно-правових актів з охорони праці та кожна пропозиція або захід повинні бути підкріплені посиланням на нормативний документ, який регламентує дане рішення.

Для написання даного розділу здобувачі вищої освіти використовують матеріали по охороні праці, які були зібрані під час проходження практики. Загальний обсяг розділу не повинен перевищувати 5 (п'яти) сторінок друкованого тексту.

Завдання з охорони праці має відповідати темі кваліфікаційної роботи, щоб доповнювати комплекс питань, які передбачено вирішити даною роботою при виконанні розділу «Охорона праці».

В розділі „Охорона праці” повинні бути розроблені конкретні технологічні та/або технічні рішення з електробезпеки, виробничої санітарії та пожежної безпеки, що пов'язані як із процесом транспортування чи самою конструкцією основного або допоміжного технологічного устаткування, так і з конкретними умовами експлуатації,

монтажу або відновлення засобів, обладнання і їх вузлів – залежно від теми кваліфікаційної роботи магістра.

1.3. Компетентності та результати навчання на розвиток яких спрямоване виконання розділу «Охорона праці» за освітньою програмою

Перелік компетентностей здобувача вищої освіти:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність комплексно впроваджувати організаційно-управлінські і технічні заходи зі створення безпечних умов праці;

Нормативний зміст, сформульований у термінах результатів навчання:

- розробляти заходи з охорони праці в сфері транспорту відповідно до чинного законодавства;
- забезпечувати безпеку людей і навколишнього середовища під час професійної діяльності та реалізації проєктів у сфері транспортних систем і технологій;
- досліджувати проблеми людського фактору, пов'язані з транспортом, а також наслідки помилок для безпеки та управління.

2. СТРУКТУРА РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ» КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Структура та обсяг розділу «Охорона праці»

Питання з охорони праці у кваліфікаційних роботах магістра розробляються на основі тематики випускної кваліфікаційної роботи.

Загальний обсяг розділу складає 3...5 сторінок друкованого тексту (шрифт Times New Roman, 14, інтервал між рядками – 1,5).

Структура розділу "Охорона праці" кваліфікаційної роботи магістра погоджується з консультантом розділу і повинна враховувати загальну тематику та направленість і кінцеву результативність кваліфікаційної роботи.

Рекомендується така орієнтовна структура розділу (орієнтовний склад підрозділів):

1. Вступ (0,5 стор.);
2. Аналіз умов праці на робочому місці {суб'єкта кваліфікаційної роботи} (0,5...1 стор.);
3. Розробка заходів з охорони праці (1...1,5 стор.);
4. Пожежна безпека виробничого приміщення (0...0,5 стор.);
5. Типовий розрахунок або питання охорони праці до детального опрацювання (обґрунтування) (0,5...1 стор.);
6. Висновки (0,5 стор.).

Для контролю відповідності змісту розділу «Охорона праці» завданню до кваліфікаційної роботи рекомендується після назви розділу і до назви першого

підрозділу стисло (1...2 рядки) анотувати завдання до кваліфікаційної роботи. Наприклад: «В розділі надані основні заходи з охорони праці у сфері транспортних технологій на автомобільному транспорті.

2.2 Організаційні вказівки виконання розділу «Охорона праці»

Зв'язок розділу «Охорона праці» з тематикою кваліфікаційної роботи може означати фактично детальний розгляд людського чинника, людської компоненти відповідно до теми кваліфікаційної роботи, що виконується випускником освітньої програми.

Цей зв'язок може визначатися через узгоджену з керівником кваліфікаційної роботи та консультантом з охорони праці процедуру встановлення суб'єкта кваліфікаційної роботи. Суб'єкт кваліфікаційної роботи – це посадова особа чи фахівець, чия виробнича діяльність безпосередньо пов'язана з розробкою, впровадженням, або подальшим використанням впроваджених результатів кваліфікаційної роботи.

З виявлених при проведенні аналізу умов праці на робочому місці шкідливих та небезпечних факторів виділяються один-два найбільш несприятливих, щодо яких розробляються детальні заходи з охорони праці та робляться необхідні типові перевірочні розрахунки. Може бути виконане відповідне детальне опрацювання та обґрунтування організаційних заходів, направлених на поліпшення системи управління охороною праці та створення безпечних та здорових умов праці.

Після виконання розділу «Охорона праці» здобувач вищої освіти не пізніше ніж за 15 днів до захисту кваліфікаційної роботи представляє його в оформленому вигляді консультанту по розділу «Охорона праці». Згідно процедури здобувач вищої освіти надає викладачу-консультанту з охорони праці спочатку чорновий варіант розділу, а потім, після виправлення можливих помилок і зауважень консультанта - чистовий варіант.

Після перевірки викладач-консультант погоджує і підписує розділ "Охорона праці" в листі завдання до кваліфікаційної роботи.

При захисті кваліфікаційної роботи магістра необхідно з-поміж інших питань висвітлити основні та принципові питання з охорони праці, які були досліджені чи розроблені у кваліфікаційній роботі із зазначенням основних результатів (запропоновані заходи та засоби) та оцінкою їх ефективності (технічної, економічної чи соціальної).

Слід зауважити на тому, що здобувач вищої освіти має право не погодитися із зауваженнями консультанта та представити до захисту кваліфікаційну роботу без підпису консультанта з охорони праці. В цьому разі в своїй доповіді на захисті кваліфікаційної роботи він повинен детально обґрунтувати прийняті рішення з питань охорони праці.

3. ЗМІСТ РОЗДІЛУ «ОХОРОНА ПРАЦІ» КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1 Вступ

У вступі здобувачу вищої освіти необхідно висвітлити підстави для розробки розділу «Охорона праці». Слід обґрунтувати вибір суб'єкта кваліфікаційної роботи, чия виробнича діяльність безпосередньо пов'язана з розробкою та впровадженням обраної теми та довести необхідність розробки заходів з охорони праці для нього. Вказується процес, професія чи робоче місце (а також приміщення, де воно розташоване) обрано для аналізу умов праці.

3.2 Аналіз умов праці на робочому місці.

Аналіз умов праці на обраному робочому місці (в виробничому приміщенні) включає такі аспекти:

Організація робочого місця

Наводиться коротка характеристика робочого місця. Наводяться основні характеристики виробничих процесів. Вказують основні параметри та геометричні розміри виробничого приміщення, кількість та розташування робочих місць у ньому. Відповідно до характеру роботи, що виконується, вказують для одного робочого місця фактичні значення та норми за площею (кв. м) та об'ємом приміщення (куб. м). Дають короткий опис виробничого процесу, оснащення робочих місць в даному виробничому приміщенні обладнанням та устаткуванням, що є джерелами шкідливих та небезпечних виробничих чинників.

Перелік шкідливих та небезпечних виробничих чинників

Слід вказати основні шкідливі та небезпечні виробничі чинники, що діють на його робочому місці. Чинники ранжуються за актуальністю (щодо необхідності впровадження заходів з нормалізації умов праці). Кількість вказаних основних шкідливих та небезпечних чинників не повинна перевищувати п'яти.

Аналіз шкідливих та небезпечних виробничих чинників, що діють на робочому місці.

Цей аналіз проводиться для тих шкідливих та небезпечних чинників, які наведені здобувачем вищої освіти. Достатньо виконати аналіз для перших трьох чинників, відповідно до типу і виду шкідливих та небезпечних чинників:

- мікроклімат робочої зони;
- неіонізуючі електромагнітні поля і випромінювання;
- іонізуюче випромінювання;
- шкідливі речовини в повітрі робочої зони;
- природне та штучне освітлення;
- виробничий шум, ультразвук, інфразвук;
- вібрація (локальна, загальна);

- *електробезпека;*
- *статична електрика;*
- *чинники важкості та напруженості трудового процесу;*
- *інші небезпечні чинники.*

3.3 Розробка заходів з охорони праці

У цьому підрозділі розглядаються заходи, які забезпечують здоров'я працівника і безпечні та нешкідливі умови праці на робочому місці.

Заходи розробляються для одного-двох найбільш несприятливих шкідливих та небезпечних виробничих чинників, що виявлені при аналізі умов праці на робочому місці.

- *нормалізація повітря робочої зони;*
- *виробниче освітлення;*
- *захист від виробничого шуму та вібрацій;*
- *захист від виробничого шуму та вібрацій;*
- *захист від іонізуючого випромінювання;*
- *електробезпека;*
- *ергономіка, технічна естетика та організація робочого місця.*

3.4 Пожежна безпека

Необхідно вказати, при наявності, вибухо- та пожежонебезпечні речовини і матеріали, що знаходяться на даному робочому місці і в приміщенні загалом, навести їх вибухо- та пожежонебезпечні характеристики (у вигляді таблиці).

Слід провести короткий аналіз можливих місць і причин загорань і вибухів у приміщенні. Обов'язковим є виконання таких елементів:

- визначити категорію приміщення за вибухопожежною та пожежною безпекою;
- вибрати засоби пожежогасіння для виробничого приміщення – первинні (вогнегасники) або автоматичні установки пожежогасіння;
- вибрати засоби пожежної (пожежно-охоронної) сигналізації (вказати тип датчиків пожежної сигналізації, їх розташування в приміщенні);
- дати опис шляхів евакуації під час пожежі (доцільно навести ескіз плану евакуації з позначенням на ньому шляхів евакуації).

3.5 Розрахункова частина (типовий розрахунок) або питання охорони праці до детального опрацювання

Здобувач вищої освіти виконує один перевірочний розрахунок або детальне опрацювання (обґрунтування) заходу з охорони праці. Типовий розрахунок або детальне обґрунтування виконується, як правило, для шкідливого чи небезпечного виробничого

чинника, який визначається дипломником як найактуальніший для робочого місця, що досліджується.

Зміст цієї частини узгоджується з консультантом розділу з охорони праці кваліфікаційної роботи.

Орієнтовний перелік тем для детального опрацювання в розрахунковій частині розділу «Охорона праці»:

- перевірочний розрахунок природного освітлення виробничого або офісного приміщення;
- перевірочний розрахунок штучного освітлення виробничого або офісного приміщення;
- перевірочний розрахунок площ адміністративних та побутових приміщень підприємства;
- перевірочний розрахунок системи опалення виробничого приміщення;
- перевірка основних санітарно-гігієнічних параметрів для приміщення з комп'ютеризованими робочими місцями;
- розрахунок кратності повітрообміну при вентиляції виробничого приміщення.
- розробка пропозицій по зниженню рівнів шуму в виробничих приміщеннях;
- вибір засобів пожежної сигналізації;
- вибір типу та визначення потрібної кількості первинних засобів пожежегасіння для виробничого приміщення;
- розробка заходів щодо захисту від статичної електрики;
- розробка заходів щодо захисту від неіонізуючих електромагнітних випромінювань;
- атестація робочого місця;
- розробити інструкцію з охорони праці для професії або для виду робіт (по темі);
- визначення категорії приміщення (будівлі) за вибухопожежною та пожежною небезпекою;
- перевірка ефективності евакуації людей з виробничого або офісного приміщення у випадку можливих пожеж.

Основні питання з охорони праці для детального опрацювання (обґрунтування):

- система управління охороною праці на підприємстві;
- колективний договір;
- навчання та перевірка знань з питань охорони праці;
- атестація робочих місць за умовами праці на підприємстві;
- медичні огляди працівників;
- спецодяг та засоби індивідуального захисту працівників;
- забезпечення працівників побутовими приміщеннями;

- *сигнальні кольори, сигнальна розмітка та знаки безпеки на території підприємства;*
- *виробничий травматизм, шляхи його попередження;*
- *організація роботи кабінету охорони праці підприємства;*
- *заходи державного нагляду за охороною праці на підприємстві;*
- *розподіл повноважень з охорони праці.*

3.6. Висновок по розділу «Охорона праці»

Формулюються основних 2...3 результати, отриманих при розробці розділу «Охорона праці». Рекомендується вказати конкретні заходи, що пропонуються, дати їхню якісну та/або кількісну оцінку, а також вказати ефективність запропонованих заходів (очікувану, розрахункову або фактично досягнуту для впроваджених кваліфікаційних робіт).

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Основні законодавчі та нормативно-правові акти

1. Закон України «Про охорону праці».
2. Кодекс Законів про працю в Україні.
3. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 21 вересня 2022 р. № 2620-IX
4. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» від 24 лютого 1994р. № 4005- XII (Із змінами від 03.11.2022 № 2718-IX).
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337 «Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві». (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 97 від 04.02.2023).
6. Директива Ради Європейських Співтовариств 89/391/ЕЕС «Про впровадження заходів, що сприяють поліпшенню безпеки й гігієни праці працівників».
7. Конвенція МОП 187 «Про основи, що сприяють безпеці й гігієні праці».
8. Міжнародний стандарт SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». SAI SA8000: 2001 Social Accountability International.
9. Міжнародний стандарт ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility.
10. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці [Електронний ресурс]: НПАОП 0.00-4.12-05. – На заміну ДНАОП 0.00-4.12-99, ДНАОП 0.00-8.01-93; чинний від 2005-02-26. – К.: Держнагляд охорони праці України, 2005. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>. – (Нормативно-правовий акт охорони праці).
11. Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу, [Електронний ресурс]. – На заміну ГН 3.3.5-8.6.6.1-2002; чинний від 2014-05-30. – К.: МОЗ України, 2014. – 37 с. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>. – (Державні санітарні норми та правила).
12. Вимоги щодо безпеки та захисту здоров'я працівників під час роботи з екранними пристроями [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-7.15-18. – На заміну НПАОП 0.00-1.28-10; чинний від 2018-05-18. – К.: Мінсоцполітики України, 2018. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0508-18>. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)
13. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин [Електронний ресурс]: ДСанПіН 3.3.2.007-98. – Чинний від 1998-12- 10. – К. : МОЗ України, 1998. – URL: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2445>. – (Державні санітарні правила та норми).

14. Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень [Електронний ресурс] : ДСН 3.3.6.042-99. – Чинний від 1999-12-01. – К.: МОЗ України, 1999. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/va042282-99>. – (Державні санітарні норми).

15. Опалення, вентиляція та кондиціонування [Текст] : ДБН В.2.5-67:2013. – На заміну СНиП 2.04.05-91; крім розділу 5 та додатка 22.; чинний від 2014-01-01. – К.: Мінрегіонбуд України, 2013. – 149 с. – (Державні будівельні норми України).

16. Правила пожежної безпеки в Україні [Текст]: НАПБ А.01.001-14. – На заміну НАПБ А.01.001-04; чинний від 2014 - 12-30. – К.: МВС України, 2014. – 47 с. – (Нормативний акт пожежної безпеки).

17. Визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою [Текст]: ДСТУ Б В.1.1-36:2016. – На заміну НАПБ Б.03.002-2007; чинний від 2017-01-01. – К.: Мінрегіонбуд України, 2016. – 66 с. – (Національний стандарт України).

18. Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги [Текст] : ДБН В.1.1-7:2016. – На заміну ДБН В.1.1.7-2002; чинний від 2017-06-01. – К.: Мінрегіон України, 2017. – 47 с. – (Державні будівельні норми).

19. Системи протипожежного захисту [Текст]: ДБН В.2.5- 56:2014. – На заміну ДБН В.2.5-56:2010 ; СНиП 2.04.05-91 (розділи 5 та 22) ; чинний від 2015-07-01. – К. : Мінрегіон України, 2014. – 191 с. – (Державні будівельні норми).

20. Пожежна техніка. Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги [Текст]: ДСТУ 4297:2004. – Чинний від 2004-10-01. – К. : УкрНДПБ МНС України, 2004. – 49 с. – (Національний стандарт України).

21. Про мінімальні вимоги безпеки при роботі з дисплейним обладнанням [Електронний ресурс]: 90/270/ЕЭС. – Чинний від 1990- 05-29. – Брюссель.: Рада Європейських співтовариств, 1990. – URL: <http://docs.pravo.ru/document/view/32704903/>. – (Директива; Міжнародний документ).

22. Системи управління гігієною та безпекою праці. Вимоги. [Текст]: (OHSAS 18001:2007, IDT); ДСТУ OHSAS 18001:2010. – На заміну ДСТУ-П OHSAS 18001:2006; чинний з 2011-01-01. – К.: Держспоживстандарт України, 2010. – 26 с. – (Національний стандарт України)

23. Системи управління гігієною та безпекою праці. Основні принципи виконання вимог OHSAS 18001:2007. [Текст]: (OHSAS 18002:2008, IDT); ДСТУ OHSAS 18002:2015. – Чинний з 2016-04-01. – К.: ГП «УкрНИУЦ», 2016. – 21 с. – (Нац. стандарт України)

24. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] –Чинний від 2012-11-21.: станом на 01.01.2018 р. – К.: ВР України, 2012. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>. – (Закон України).

Основні джерела (підручники, посібники)

25. Войналович О.В. Охорона праці в галузі (автомобільний транспорт). Підручник для студентів спеціальності «Транспортні технології (автомобільний транспорт)» / О. В. Войналович, Є. І. Марчишина. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 652 с.
26. Жигулін О. А. Безпека транспортних засобів: Навчальний посібник. Ніжин, 2020. - 296 с.
27. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: Загальні вимоги. Навчальний посібник. – К.: «Основа». 2011. – 551 с.
28. Пістун І.П. Охорона праці на автомобільному транспорті: навчальний посібник / І.П. Пістун, Й.В. Хом'як, В.В. Хом'як -2-ге вид., стерю – Суми: Університетська книга, 2015. – 374 с.
29. Практикум із охорони праці: навч. посіб. / В. Ц. Жидецький, В. С. Джигирей, В. М. Сторожук [та ін.] ; Жидецький В.Ц., ред. - Львів : Афіша, 2000. - 352 с.
30. Методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці» в дипломних проектах і роботах. Для студентів всіх спеціальностей освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» та «магістр». / Укладачі: О.І. Запорожець, А. В. Русаловський. - К., 2011. – 30 с.

Додаткові джерела

31. Батлук В. А. Охорона праці: навч. посібн. / В. А. Батлук, М. П. Кулик, Р. А. Яцюк. – Львів : вид-во національного університету “Львівська політехніка”, 2009. – 360 с.
32. Безпека людини у сучасних умовах : монографія / В. В. Березуцький [та ін.]; заг. ред. В. В. Березуцький. Нац. техн. ун-т "Харківський політехн. ін-т". – Харків: ФОП Мезіна В. В., 2018. – 208 с.
33. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. – [Б. м.]: LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с.
34. Войналович О.В. Охорона праці на автотранспорті АПК. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Організація перевезень і управління на транспорті (за видами транспорту)» // О. В. Войналович, Є. І. Марчишина. – К.: Основа, 2015. – 442 с.
35. Войналович О.В. Порадник керівника автотранспортного підприємства та спеціаліста з охорони праці / О. В. Войналович, Є. І. Марчишина. – К.: Основа, 2014. – 176 с
36. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник — Львів: УАД, 2006 – 336 с.
37. Охорона праці в галузі: навчальний посібник / П. С. Атаманчук, В.В. Мендерецький, О.П. Панчук, Р.М. Білий – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 322 с.
38. Полетаєв В.П. Охорона праці в галузі: навч. посібник / В.П. Полетаєв, О.А. Крюковська / під ред. д.т.н., проф. А. П. Огурцова. —Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2015. —363 с.
39. Шуаїбов О. К. Практикум з охорони праці. Навчальний посібник. – Ужгород, Ужгородський національний університет, фізичний факультет, -2007, - 280 с.
40. Voinalovych O.V., Golopura S.M. Occupational Safety and Health. Practical. Охорона праці. Практикум. Навчальний посібник. 83842- К., 2019. – 448 с.

Internet-джерела

41. Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду: <http://www.dnopr.kiev.ua>
42. Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України: <http://www.mns.gov.ua>
43. Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України: <http://www.social.org.ua>
44. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»: <http://www.nau.ua>
45. Портал “Україна будівельна: стандарти та норми: ДБН ГОСТ ДСТУ”: <http://www.budinfo.com.ua>
46. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>.
47. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua>.

Гецович Євген Мойсейович
Соларьов Олександр Олексійович
Семерня Олена Володимирівна
Волошко Тарас Павлович
Таценко Олександр Володимирович

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання розділу «Охорона праці» кваліфікаційної роботи
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною
програмою «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» спеціальності
275 «Транспортні технології (за видами) спеціалізації 275.03 «Транспортні технології
(на автомобільному транспорті)»

Редакційно-видавничий відділ Сумського національного аграрного університету,
м. Суми, вул. Г. Кондратьєва, 160.

Підписано до друку: _____ 2024 р. Формат А5. Гарнітура. Times New Roman.
Тираж: _____ примірників. Замовлення _____ Ум. друк. арк. _____
